

Олександр Габров

Капітан Алоїз

Усі збіги імен, назв та подій
у цій книжці є не тільки дивними,
але й випадковими.

Автор

Дипломант
Міжнародного літературного конкурсу
романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики
та творів для дітей
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА – 2012»

Александр Тавров

Канітан
Алоїз

НК® Богдан

УДК 82-312.9
ББК 84(4Укр)
Г 12

Серію «Український детектив»
засновано 2009 року

Хто він — хвацький капітан поліції Алоїз Штрімфля?
Німець чи українець? Одружений чи ні?
Із XIX століття чи з XXI?
Зрештою, живий він чи давно помер?
Про це — у захоплюючому романі відомого
закарпатського письменника Олександра Гавроша
«Капітан Алоїз», чудовій містифікації
про Ужгород на перетині віків.
За цей роман автор став дипломантом Міжнародного
літературного конкурсу «Коронація слова-2012».

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора та видавництва.*

ISBN 978-966-10-0951-5 (серія)
ISBN 978-966-10-3385-5

© Гаврош Олександр, 2013
© Навчальна книга — Богдан, 2013

...Раз дуже гриміло та блискало.
А з того боку кликали:
— Юро! Параско! Пой ня перевези!
Іван Майорів чув, пішов і перевіз.
А то був якийсь нефайний старий чоловік,
і з ним много мишей поскакало у човен.
І весь тот рік був мишачий...

Розділ 1. Веселий цвинтар

Спека була неймовірною — млосною і пітною, мов дебела жінка у переповненій маршрутці. Тож мені нічого не залишалося, як купити пляшку пива, аби за мент охолодитися. Благо, поруч був старий цвинтар. У затінку вікових дерев тут спокійно можна помедитувати, сидячи між надгробками колись знатних, а нині нікому невідомих громадян.

Я любив це закинуте місце. Ніби в центрі міста, а звернеш у стару, обвислу на однім плечі браму — і наче в іншому вимірі. Ні тобі загазованої вулиці, ні галасливого дурнуватога натовпу («Кому чебуреки?!»), ні постійної нашої біганини за вчорашнім щастям.

Ми часто завалювали сюди на пиво з професором. Присядемо на краєчку кам'яної могильної плити, тріснутої від часу та брудних черевиків молоді парослі наркоманів (он скільки довкола бульбуляторів, бовдури!), та й потягуємо золотавий напій, який аж піниться зі скляно-тьмавих горлянок. Міркуємо собі про вічне та іронічне. Чи то вголос, чи й про себе. Кажуть, найвищий рівень спілкування — це коли вже й слова стають зайвими. Головне, аби було з ким чокнутися.

Пташки щебечуть, похилені хрести навіюють задуму, масні жарти професора крутяться довкола жіноцтва, на серці легко і радісно... Ех, життя! Яка ти все-таки приємна штуkenція! Моментами, звісно.

Ми навіть придумали кодову назву для цього древнього, як Адам, шматка землі, дерев та могил — «Веселий цвинтар». Саме так називалася одна зі збірок Стуса. Шануючи літературу, ми поширили поетове слово у маси. І вже не від одного пацика я чув, як це давнє кладовище услід за нами називають «веселим». Що-що, а цупити ідеї у нас уміють.

Я вже майже осушив своє пиво, коли на стежці, що вела через цвинтар на паралельну вулицю, узрів знайому піку професора. «Є Бог на небі!» — зрадів я живій душі у цьому царстві мертвих і непитущих.

— Агов, професоре! — гукнув я, але той, видно, не розчув, бо різко звернув у напрямку

...Коли за сім років не викопати гроші,
то їх перебирає нечистий. Є одна комора
в Мокрині. Там суть дванадцять бочок з гро-
шима. Єдна бочка заклята, бо на ній коваль
стятий. Вже як не копали їх, та не можуть
до них ся докопати. А від тих грошей є дідо
старий. Такий старий, що вже не годен їсти
од старості. Та каже: «Доти маю жити, доки
не знайдеться тот, хто ті гроші візьме».
Бо так ті гроші на нього закляті...

Розділ 20.

Полквет із грецькими літерами

Полковник лежав на дивані, а біля нього кло-
поталися всі троє його пань.

— Боже мій! Який сором! — стогнав голосно
він. — Начальника поліції грабують у власному
помешканні! До чого я дожився!

Дружина поміж тим робила йому холодний
компрес на голову.

— Мої друзі, у мене жахлива мігрень, — повідо-
мив він, коли зайшли Алоїз із Любчиком. І слабим
голосом додав: — Впіймали цього негідника?

— На жаль! — розвів капітан руками. — Зате
врятували портфель лікаря.

— Я так і знав! Так і знав! — театральню приклав
руку полковник до чола. — Все! Пора закінчувати
зі службою й іти на відпочинок.

— А де пан Новак? — зауважив Алоїз відсутність лікаря.

— Побіг за якими-небудь ліками! — зітхнула пані Розаліна. — Він завжди має їх із собою, але хто ж думав, що злодій посягне на його портфель?

— Капітане, ну ви хоч злодія розгледіли? — безнадійно промовив господар.

— Мушу визнати тільки одне: він прекрасно орієнтується в місті. Принаймні набагато краще, ніж ми, — про знайдений гудзик Алоїз вирішив промовчати.

— Ви хоч про це не розбовкайте, а то мені ганьби буде на все життя! — зітхнув вусач.

— Будьте спокійні, полковнику! — втрутився раптом Любчик. — Ми мовчазні, як могила. Слово джентльмена.

Штрімфля глянув на свої мокрі ноги, і цей погляд перехопила Евеліна.

— О, ви зовсім промокли! — кинулася вона на кухню. — Сідайте, зараз подамо вам гарячого чаю з медом!

— І коньяку! — крикнув полковник і рішуче підхопився. Схоже, його мігрень уже минула.

— Я пишаюся вами, молоді люди! — ходив він по кімнаті взад-вперед, склавши руки за спину. — Ви відважно кинулися захищати дам, навіть не знаючи, чи озброєні злочинці і скільки їх було. На мою думку, тут діяла ціла банда. Інакше вони би ніколи не посміли напасти на віллу полковника Томаша Сюча. Ніколи!

Юлій Дрогобецький — керівник з 1875 по 1891 рік ужгородського багатоголосого хору «Гармонія». Під його керівництвом колектив неодноразово гідно представляв місто на різноманітних хорових фестивалях. А в річницю смерті апостола Мефодія (1885) хор виступав у Велеграді (Моравія), де спричинив справжній фурор.

У книжці передано авантюрний дух тогочасних ужгородців. Витриманий в естетиці солдатських побрехеньок (головний герой — теж людина у погонах) і гусарського флірту цей гротесковий твір поєднує непоєднуване. Це спроба прощання з минулим, яке зовсім не минає. Це подив перед ефемерністю часових кордонів, текст про невтишний передзвін віків. І ще міф про ужгородські цвинтарі (на сьогодні їх вісім, планується ще один).

В українській літературі кладовищна тема має багатющу традицію — і «цвинтар розстріляних ілюзій» В. Симоненка, і «веселий цвинтар» В. Стуса і ще безліч чого. Олександр Гаврош додає їй нових обертонів. Безіменне кладовище, де волею письменника розміщено міжчасовий коридор, знаходиться на початку вулиці Капушанської — недалеко від батьківської домівки автора та школи №15, де він навчався, і поруч з редакцією газети «Срібна Земля», де він свого часу працював.

Ну і насамкінець. Пам'ятаєте, як закінчується серіал «Ліквідація», натхненний міфом ще одного фантастичного міста — Одеси? Мовляв, а як там

усе було насправді, знають тільки Чорне море, Французький бульвар і одеські каштани. Але вони мовчать. Точнісінько так мовчать каштани ужгородські, звисаючи своїми кронами над Ужем поряд із філармонією (колишньою синагогою), утворюючи невеликий скверик з пам'ятником одному з зачинателів закарпатської журналістики Євгенові Фенцику (1844–1903). Каштанам є про що мовчати. На те вони й каштани.

Сергій ФЕДАКА,

*доктор історичних наук,
професор Ужгородського
національного університету.*

Зміст

<i>Розділ 1. Веселий цвинтар . . . . .</i>	<i>5</i>
<i>Розділ 2. Змова . . . . .</i>	<i>11</i>
<i>Розділ 3. Потойбіччя . . . . .</i>	<i>16</i>
<i>Розділ 4. «Чорний орел» . . . . .</i>	<i>23</i>
<i>Розділ 5. Зрада . . . . .</i>	<i>30</i>
<i>Розділ 6. Удар № 2 . . . . .</i>	<i>36</i>
<i>Розділ 7. Передчуття . . . . .</i>	<i>41</i>
<i>Розділ 8. Шкандаль . . . . .</i>	<i>49</i>
<i>Розділ 9. Допит . . . . .</i>	<i>55</i>
<i>Розділ 10. Група . . . . .</i>	<i>65</i>
<i>Розділ 11. Напад . . . . .</i>	<i>75</i>
<i>Розділ 12. Талісман . . . . .</i>	<i>83</i>
<i>Розділ 13. Двійник . . . . .</i>	<i>90</i>
<i>Розділ 14. «Переселення душ» . . . . .</i>	<i>95</i>
<i>Розділ 15. Старе фото . . . . .</i>	<i>101</i>
<i>Розділ 16. І знову зникнення . . . . .</i>	<i>106</i>
<i>Розділ 17. Перше прояснення . . . . .</i>	<i>113</i>
<i>Розділ 18. Прокляття роду . . . . .</i>	<i>119</i>
<i>Розділ 19. Напівкрадіжка . . . . .</i>	<i>126</i>
<i>Розділ 20. Портрет із грецькими літерами . . . . .</i>	<i>135</i>
<i>Розділ 21. Несподіваний напад . . . . .</i>	<i>140</i>
<i>Розділ 22. Повішеник . . . . .</i>	<i>150</i>
<i>Розділ 23. Вовковії . . . . .</i>	<i>160</i>
<i>Розділ 24. Чорна вдова . . . . .</i>	<i>169</i>
<i>Розділ 25. Погоня . . . . .</i>	<i>180</i>

<i>Розділ 26. Шукайте жінку!</i>	191
<i>Розділ 27. Викрадення.</i>	200
<i>Розділ 28. Нічні постріли</i>	209
<i>Розділ 29. Полон</i>	215
<i>Розділ 30. Капітан завдає удару.</i>	222
<i>Розділ 31. Слово джентльмена</i>	229
<i>Розділ 32. «Кривавий Йончі»</i>	237
<i>Розділ 33. Вперед, в історію!</i>	244
<i>Епілог</i>	250
<i>Післяслово до «Капітана Алоїза», або Химерний сон про Ужгород.</i>	253

Літературно-художнє видання

Серію «Український детектив» засновано 2009 року

ГАВРОШ Олександр
КАПІТАН АЛОЇЗ

Роман

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Ольга Радчук*

Обкладинка *Ростислава Крамара*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 12.05.2013. Формат 70×92/32.

Папір друкарський. Гарнітура Galleon.

Умовн. друк. арк. 9,82. Умовн. фарбо-відб. 9,82.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34А, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, 46008

тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48; 52-19-66

office@bohdan-books.com, www.bohdan-books.com

Гаврош Олександр

Г 12 Капітан Алоїз : роман / О. Гаврош. — Тернопіль :
Богдан, 2013. — 264 с. — (Серія «Український де-
тектив»).

ISBN 978-966-10-0951-5 (серія)

ISBN 978-966-10-3385-5

УДК 84(4Укр)

ББК 82-312.9

ISBN 9789661033855

9 | 789661 | 033855 |